

Oikaisuvaatimus palotarkastajan virkavalinnasta

Kokoltk 14.03.2024 § 27
14274/01.01.01/2023

Valmistelija: Jani Kuutsa p. 044 7188 103, jani.kuutsa
(at)pshyvinvointialue.fi

Esa Thusberg on tehnyt oikaisuvaatimuksen koskien Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen palvelualuejohtajan virkavalintapäätöstä 31.1.2024 § 4 / 2/2, jolla Aleksi Immonen on valittu palotarkastajan virkaan ja pyytänyt kokonaisturvallisuuslautakuntaa ensisijaisesti kumoamaan oikaisuvaatimuksen kohteena olevan päätöksen ja valitsemaan virkaan Esa Thusbergin tai toissijaisesti kumoamaan päätöksen.

Perusteluina oikaisuvaatimukselle Thusberg on esittänyt seuraavaa:

1. Valittua hakijaa suosiva ansiovertailu

Hakijoista tehty ansiovertailu on tehty valittua hakijaa suosien, ohittaen työn kautta tuleva suora näyttö, jonka perusteella Immonen ja Thusberg ovat olleet vertailtavissa, koska molemmat ovat työssä hyvinvointialueen palveluksessa palotarkastajina, ei kummankaan hakijan oikeusturvaa loukkaa, jos heidät vertaillaan työssä suoriutumisen kautta. Ansiovertailu, ja kuinka se kirjoitetaan, antaa aina halutun lopputuloksen. Immosen arvioinnissa käytetään lisäksi termejä, jotka antavat hänestä positiivisemmän kuvan kuin työn kautta suoritettu vertailu. Lisäksi mainitaan hänen opinnäytetyönsä ”alaa kehittävä”. Päättötyöt ovat kuitenkin julkisia ja tarkempi tutkiminen osoittaa päättötyön aiheen olleen ”Rakennusalan konsulttiyrityksen laatukäsikirja”. Mielestäni ei siis kovin pelastusalaa kehittävä.

2. Työsuoritusten puutteellinen arviointi

On kovin negatiivista sanoa: ”Tunnistaa palotarkastajan perustehtävät” kuten minusta arvioinnista todetaan. Työssäni palotarkastajana olen 2023 suorittanut noin 235 palotarkastusta, antanut lausuntoja kaavoitukseen sekä rakentamiseen liittyen, tehnyt päätöksiä kemikaalien varastoinnista, suorittanut tapahtumien pelastussuunnitelmien sekä tapahtumien tarkastuksia, tehnyt päätöksiä ilotulitevarastoinnista, antanut lausuntoja patoturvallisuudesta, osallistunut patotarkastuksille, käsitellyt poistumisturvallisuusselvityksiä ja antanut niihin liittyviä päätöksiä ja määräyksiä mm. poistumisturvallisuuden suunnittelumääräys ja toteuttamismääräys, tarkastanut pelastussuunnitelmia, tehnyt paloriski-ilmoitusten perusteella viranomaisyhteistyötä sekä tarkastuksia, ja palotarkastuksiin liittyen olen tehnyt viranomaisyhteistyötä rakennusvalvontaviranomaisten, ympäristöviranomaisten sekä sosiaalityön viranomaisten kanssa.

Minun erityisvastuualueekseni on määrätty aurinkovoima- tuulivoima sekä patoturvallisuus asiat. Aurinkovoimaloihin liittyen olen joutunut selvittämään alueelle uutena tulevien energian varastointikonttien paloturvallisuus asioita.

Immosen osalta palotarkastusohjelmaan on kirjattu 2023 suoritetuksi alle 100 palotarkastusta. Sitä, onko hänellä erityisvastuualueen tehtäviä tai muita tehtäviä, en tiedä. Todennäköisesti ei.

3. Koulutuksen ja osaamisen puutteellinen arviointi

Olen laatinut materiaalin ja suorittanut sen pohjalta operatiiviselle miehistölle tarkoitetun A7 eli asuinkohteiden palotarkastuskoulutuksen. Myöskään lainopillinen osaamiseni ei saa sille kuuluvaa tosiasiallista arviointia, työssäni minun on osattava tutkia ja soveltaa lukuisia eri lakeja sekä asetuksia. Työssäni tarvitsen pelastuslakia, asetusta rakennusten paloturvallisuudesta, asetusta rakennusten käyttöturvallisuudesta, kemikaalilakia, maankäyttö- ja rakennuslakia sekä maankäyttö- ja rakennusasetusta sekä hallintolakia. Muutamia mainitakseni.

Kirjaamatta on jäänyt, että valittaja kehittääkseen ammattitaitoaan palotarkastajana, opiskelee rakennus- ja yhdyskuntatekniikan insinöörikoulutuksessa Kajaanin AMK:ssa monimuoto-opinnoissa.

Englannin kielen osaamisen arvioinnista totean vielä, ettei arviointiin osallistuneilla todennäköisesti ole tämän tehtävän vaatimaa pätevyyttä. Englannin kielen osaaminen ei ollut valinnan kannalta oleellinen kriteeri.

Pohjois-Savon pelastuslaitoksen vastine oikaisuvaatimukseen:

1. Valittua hakijaa suosiva ansiovertailu

Hakuprosessissa ei ole eritelty Pohjois-Savon pelastuslaitoksen palveluksessa olleita hakijoita erilleen muista hakijoista, eikä siten tehty irrallista vain heitä koskevaa ansiovertailua. Kaikkia haastateltuja hakijoita on vertailtu tasapuolisesti keskenään toisiinsa verraten. Edellä mainitusti väitettyä epätasa-arvoista asetelmaa tai yhtä hakijaa suosivaa tilannetta ei ole muodostunut hakijavertailua tehtäessä. Lisäksi todetaan, että työkokemus on vain yksi osa ansiovertailua ja se on käsitelty kaikkien hakijoiden osalta tasapuolisesti. Ansiovertailussa käytettävät tiedot ovat hakijoiden itse esittämiä, joko hakuvaiheessa työhakemuksella tai haastattelussa esiin nousseita asioita, jotka muodostavat kokonaisuutena pohjan valinnalle.

Työkokemus ei ole yhdenkään hakijan kohdalla yksistään ratkaissut ansiovertailua, vaan työkokemus on ollut yksi osa valintapäätöksen liitteenä olevaa ansiovertailun kokonaisuutta. Ansiovertailu on tehty ehdottoman tasapuolisesti kaikkia hakijoita vertaillen ja lopputulos on haastatteluun osallistuneiden henkilöiden yksimielinen päätös. Väite

ansiovertailussa tapahtuneesta oikaisuvaatimuksen tehneen hakijan negatiivisesta ja väheksyvistä arvioinnista ei pidä paikkaansa.

Oikaisuvaatimuksen tekijä esittää oikaisuvaatimuksessaan, että virkaan valittu Aleksi Immonen on tehnyt opinnäytetyön ”Rakennusalan konsulttiyrityksen laatukäsikirja”. Opinnäytetyö, johon oikaisuvaatimuksen tekijä viittaa on hakuprosessista täysin irrallinen, eikä liity mitenkään tähän hakuprosessiin, hakeneisiin henkilöihin, valintapäätökseen tai ansiovertailuun.

2. Työsuoritusten puutteellinen arviointi

Oikaisuvaatimuksen tekijä luettelee oikaisuvaatimuksessaan useita tehtäviä/suoritteita, joita on suorittanut nykyisessä työtehtävässään. Kaikkien hakijoiden osaamista on ansiovertailussa arvioitu täysin samoin periaattein keskenään vertaillen. Vertailua ei ole kenenkään hakijan osalta tehty negatiivisesti tai hakijan osaamista halventaen.

Työkokemusta lueteltaessa oikaisuvaatimuksen tekijä viittaa yksittäisiin tehtäviin/suoritteisiin. Verrattaessa oikaisuvaatimuksen tekijän itse esille tuomaansa työkokemusta muihin hakijoihin nähden, usea hakija kykeni kuvaamaan erityisosaamisalueita kattavammin halutussa ja toivotussa laajuudessa. Lisäksi todetaan, että oikaisuvaatimuksen tekijän esittämissä tehtävissä/suoritteissa on lisäksi tehtäviä, jotka eivät kuulu hänen nykyiseen työnkuvaansa tai esihenkilön määräämiin tehtäviin. Tästä esimerkkinä ilotulitevarastointipäätökset, joita oikaisuvaatimuksen tekijän ei olisi pitänyt työtehtävässään suorittaa.

Oikaisuvaatimuksen tekijä perustaa tulkintansa Immosen työsuoritteita verratessaan täysin omatoimisesti nykyisessä työssään hankkimaansa tietoon. Tiedon hankinta sekä muiden henkilöiden työsuoritusten arviointi tapahtuu täysin oikaisuvaatimuksen tekijän omasta näkökulmasta tarkastelemalla ja lisäksi todetaan, että oikaisuvaatimuksen tekijän nykyiseen työnkuvaan ei miltään osin kuulu hänen vertaistensa työntekijöiden tekemien suoritteiden seuranta tai työn laadun arviointi. Seuranta ja laadun arviointi ovat yksiselitteisesti palotarkastajien esihenkilönä toimivan riskienhallintapäällikön tehtäviä.

Hakuprosessissa taikka hakuilmoituksessa ei myöskään ole missään kohtaa määritelty, että hakijoiden eduksi katsotaan suoraan suoritettujen palotarkastusten määrä tai että niiden perusteella tehtäisiin hakijakohtaista vertailua.

3. Koulutuksen ja osaamisen puutteellinen arviointi

Oikaisuvaatimuksen tekijä esittää, että hänen haastattelussa esiin tuomansa käynnissä olevat opinnot on jätetty mainitsematta ansiovertailussa. On täysin totta, että kyseinen asia on jätetty kirjaamatta. Tämä kirjaamattomuus ei kuitenkaan poikkea kenenkään haastatellun osalta, vaan on täysin linjassa ansiovertailun kokonaisuuden kanssa, jossa kenenkään yksittäisen

hakijan kaikkia haastattelussa esille tuomia asioita ei ole kirjattu auki ansiovertailuun.

Lisäksi todetaan, että oikaisuvaatimuksen tekijän keskeneräiset käynnissä olevat opinnot eivät olleet merkitykselliset ansiovertailu kokonaisuudessa, eivätkä toimineet hakukelpoisuutta koskevana tutkintovaatimuksena.

Oikaisuvaatimuksen tekijä esittää, että haastatteliijoilla ei ole ollut pätevyyttä arvioida haastateltavien englannin kielen osaamista. Hakuilmoituksessa eduksi katsottiin sujuva englannin kielen taito. Haastattelun yhteydessä kaikille haastateltaville esitettiin yhdenmukainen englanninkielinen haastattelukysymys. Haastattelukysymyksellä ei mitattu kieliopillista tai englannin kielen virallista taitotasoa esim. yleiseurooppalaiseen kielitaidon viitekehukseen (CEFR = Common European Framework of Reference) perustuvan taitoasteikon mukaisesti.

Haastattelun englannin kielisellä kysymyksellä arvioitiin haastateltavan spontaania kykyä reagoida yllättävään tilanteeseen ja kykyä tuottaa palotarkastamiseen liittyvää ammattikieltä. Esitetty kysymys liittyi olennaisesti haettavan viran tehtävänkuvaan, jota suorittaessa kohdataan satunnaisesti yllättäviä ennalta arvaamattomia tilanteita sekä eri kielisiä asiakkaita. Kaikkia haastateltuja arvioitiin tasapuolisesti ja englannin kielen tuottaminen sekä kysymykseen reagointi luettiin mahdollisesti hakijan eduksi. Ketään haastateltavaa ei arvioitu negatiivisesti englannin kielen perusteella.

Yhteenveto:

Nimitysharkinnassa perusteena käytetään perustuslain mukaan taitoa, kykyä ja koeteltua kansalaiskuntoa. Taito viittaa lähinnä harjaantumisen ja oppimiseen perustuvaan kykyyn, hallintaan ja taitamiseen. Kyky tarkoittaa lähinnä laadullisia edellytyksiä pystyä tekemään jotakin. Kyse voi olla luontaisista ominaisuuksista tai hankituista ominaisuuksista. Määrällinen suorittaminen ei pelkästään ilmaise luontaista lahjakkuutta. Koeteltu kansalaiskuntoa on vanhahtava käsite ja sillä viitataan lähinnä nuhteettomuuteen.¹

Nimitysharkinnan keskeisin tarkoitus on valita virkaan sellainen hakija, jolla on kokonaisuutena harkiten parhaat edellytykset hoitaa virkaa. Harkinnassa vertaillaan kärkihakijoita, jotka ovat myös haastateltu ja vertailu suoritetaan kokonaisharkintana näiden välillä. Kokonaisharkintaan sisältyy myös haastatteluryhmän haastattelussa saama kuva kenellä kelpoisista ja pätevistä hakijoista on parhaat edellytykset hoitaa virkaa sisältäen myös haastattelussa haastatteluryhmän saama kokonaiskuva henkilökohtaisista ominaisuuksista.

Oikeuskäytännössä mm. KHO 2005:44 on katsottu, että arvioitaessa hakijoiden taitoa ja kykyä kokonaisuutena henkilökohtaisena

¹ Seppo Koskinen-Heikki Kulla, Virkamiesoikeuden perusteet, HKI 2019, s.124-126

suorituskykynä ilmenevä kyvykkyys oli siinä virantäytössä koulutusta ja käytännön kokemusta painavampi peruste. Ainoastaan pidempi virkaikä ja suoritusten määrä ei ollut tapauksessa ratkaiseva, vaan valitun henkilön henkilökohtaiset ominaisuudet.²

Haastatteluryhmä on yksimielisesti katsonut, että kokonaisarvioinnin ja haastattelussa saadun kuvan mukaan henkilökohtaisten ominaisuuksien perusteella virkaan valittu Aleksi Immonen on valittaja Esa Thusbergia pätevämpi virkaan.

Esityslistan liitteenä:

- Oikaisuvaatimus
- Valintapäätös

Valmistelijan päätösehdotus:

Kokonaisturvallisuuslautakunta päättää hylätä oikaisuvaatimuksen kokonaisuudessaan perusteettomana.

Päätöksen perustelu Perustuslaki 125 § 2 momentti

Taloudellisuus-, tuottavuus- ja integraatiovaikutusten arviointi

Ei vaikutusta.

Toimivallan peruste hallintosääntö 44 §, lautakunnan erityistehtävät kohta 22

Esittelijä pelastustoimi- ja turvallisuuspalveluiden toimialajohtaja

Päätösehdotus Kokonaisturvallisuuslautakunta päättää hylätä oikaisuvaatimuksen kokonaisuudessaan perusteettomana.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

² Koskinen-Kulla. s.130-131